

Charlotte Ostertag

Når Birgit, så er vi på vej sydpå. Vi skal til Vejle. Vest for Vejle, der ligger der et ny indgivet vådområde, der hedder Højen Vådområde. Det bliver indviet sidste år, og det var faktisk, projektet startede faktisk helt tilbage i 2015, men det var først her, da den grønne trepart kom til, at det rigtig fik skrevet.

Birgit Stenbak Hansen

Ja, vi skal møde Hanne fra Vejle Kommune, og så skal vi møde Anders der er landmand og lodsejer, ja jeg var lige ved at sige smidt 14 hektarer i puljen, og så er det jo spændende at høre dem efter, hvordan tænker de om det her før og efter den grønne trepart?

Charlotte Ostertag

Du lytter til "På vej mod et grønt Danmark" KL's podcast om den grønne trepart.

Birgit Stenbak Hansen

Mit navn er Birgit Stenbak Hansen.

Charlotte Ostertag

Og jeg hedder Charlotte Ostertag.

Birgit Stenbak Hansen

Sammen tager vi ud på landevejen for at besøge en masse af de gode folk, der nu skal gøre den grønne trepart til lokal virkelighed.

Charlotte Ostertag

Vi skal tale med kommunalpolitikere, landmænd og naturfolk.

Birgit Stenbak Hansen

Og sammen skal vi tale om, hvordan vi i fællesskab kan lykkes med opgaven.

Charlotte Ostertag

Jeg glæder mig til at blive klogere i godt selskab.

Birgit Stenbak Hansen

Og jeg lover at opføre mig nogenlunde pænt.

Charlotte Ostertag

Hvad end der sker, så en ting sikkert.

Birgit Stenbak Hansen

Vi er på vej mod et grønt Danmark.

Anders Skovdal

Pænt goddag. Undskyld jeg havde ikke hørt I kom.

Birgit Stenbak Hansen

Pænt goddag. Birgit, kommer fra KL.

Anders Skovdal

Nå jamen, Anders. Nå men I lister

Birgit Stenbak Hansen

Jo ja. Det synes vi ikke.

Hanne Fogh Vinther

Det er også en stor gårdsplads, så det.

Anders Skovdal

Ja.

Birgit Stenbak Hansen

Og du har anbefalet at vi skal have gummistøvler på?

Anders Skovdal

Ja, det tror jeg det ville være en god ide.

Hanne Fogh Vinther

Ja.

Anders Skovdal

Det tror jeg det altså det jeg. Jeg tror ikke så meget fordi det er så blødt, men der er højt græs derude.

Hanne Fogh Vinther

Det har meget godt også ja.

Anders Skovdal

Det jeg kommer lige ud ad bagdøren. Det kommer jeg også.

Charlotte Ostertag

Vi står herude ved Højen Vådområde vest for Vejle. Hanne Fogh Vinther, du er projektleder på det her projekt, som faktisk startede i 2015. Men faktisk først rigtig er kommet i mål, herefter den grønne trepart kom til, og først sidste år blev området her indviet som et vådområde. Hvad er det lige det her område det er for et?

Hanne Fogh Vinther

Jamen området her det er jo et vådområde som går langs med Højen Å eller Højen Bæk. Og Højenbæk løber til Vejleå og videre ud i Vejlefjord og Vejlefjord er i dårlig tilstand i hvert fald i inderfjorden, så derfor er der behov for at holde kvælstof tilbage i oplandet, og der har det her område været interessant. Og det har det både på grund af, at en del af oplandet er relativt intensivt dyrket, og så også fordi vi ude i enden af området herude har en tidligere mose, som også har et ret højt tørveindhold, så der har også været interesse for at binde noget CO₂, så på den måde har det været et oplagt område at lave indsats på, så ligger der en strækning af Højenbæk, som har tidligere været rørlagt, og den har man også haft fokus på at få åbnet. Så på den måde har der været mange gode ting. Mange synergier ved at lave kvælstofområdet her.

Charlotte Ostertag

Og det er jo et område som er endt i 52 hektar, faktisk mere end der i startede med projektet. Det forløb, der har været fra 2015 til nu, hvordan har det været sådan kort skitseret?

Hanne Fogh Vinther

Jamen altså. Det har jo startet op i 15 og der var det en anden projektleder end mig der kørte det. Og altså Det har jo egentlig kørt rigtig fint med samtaler med lodsejere der også, og så var der en ejendom som endte med at være til salg. Og et muligt salg, der ligesom blev undersøgt og der kunne de ikke blive enige om prisen og så så endte de simpelthen. Så endte han med den lodsejer og var på det tidspunkt at sige: jamen det her føler jeg mig ikke tryk ved, at jeg ikke har lyst til at være med. Og så er man i sin gode ret til at sige nej, og Det var det der ligesom skete, og så blev projektet sat på pause og så blev jeg ansat i, ja '22, 2022 og så var der lige pludselig en ekstra til ligesom at gå i gang med området, og jeg blev spurgt om jeg havde lyst til at tage over og det havde jeg og så så startede vi egentlig lidt forfra med at tage rundt og snakke med alle vores ejerne, så det er det der er sket.

Birgit Stenbak Hansen

Vi talte om på vej herved, at når man skal have sådan noget her til at glide, så skal der drikkes rigtig meget kaffe. Og så ville vi også spørge efter hvad får borgeren ud af det her?

Hanne Fogh Vinther

Jamen altså for mig at se altså både altså landmændene kan få det ud af det, at de kan forbedre, det man kalder retentionen, kvælstof retentionen, ved at indgå i de her kollektive

virkemidler som et vådområde er, så de kan de kan få lov til at få nogle andre, hvad hedder det reguleringer, på de marker, der ligger op for, men altså virkemidlerne bliver jo spredt ud på alle dem, der ligesom dyrker jorden, kan man sige. For den borger, der ligesom har en ejendom på landet og som ikke er afhængig af at dyrke sin jord, jamen så kan man jo få noget rekreativt. Kan man sige man kan få noget mere natur omkring sig? Man kan måske endda få etableret nogle stier inde på sin egen ejendom, hvis man har lyst til det. Så så for mig at se er det jo altså, jeg har jo også et natursyn kan man sige er det jo enormt positivt at man kan få noget mere natur og noget mere sammenhængende natur.

Birgit Stenbak Hansen

Ja, og så får vi jo alle sammen jo også noget ud af, at man reducerer kvælstof.

Hanne Fogh Vinther

Lige præcis.

Charlotte Ostertag

Anders Skovdal du er så en af de landmænd og lodsejere, som har lagt jord til det her projekt. 14 hektar er din jord er faktisk en del af det her, Højen Vådområde-projekt nu. Hvad har fået dig til at gå med til det?

Anders Skovdal

Jamen, vi står med en vi skal have mere natur i Danmark. Det er en bunden opgave og min tilgang generelt er nok den at hvis vi hver især har finder noget nogle arealer som er velegnet til at indgå i det. Jamen, så tror jeg på, at hvis vi løser denne her bundne opgave i fællesskab, jamen, så har jeg også nogle arealer, som jeg håber på jeg fremadrettet kan få lov til og mulighed for at dyrke.

Charlotte Ostertag

Din jord, som du har fortalt mig det i hvert fald. Består jo af noget jord, som er rigtig, rigtig god landbrugsjord, som du jo gerne vil, som du siger blive ved med at dyrke og så noget af det her ned mod ådalen eller mod vådområdet her, så måske er knap så effektivt set med landbrugs øjne, så det har jo været det, du ligesom har skelnet mellem at, jamen det der det kan jeg godt undvære, men til gengæld så vil jeg gerne have lov at blive ved med at dyrke det her.

Anders Skovdal

Ja altså af hver case er unik og hver landmand står i forskellige situationer. Min situation har været at det areal, som ligesom har grænset op til Højen Å her. Det har i forvejen været noget areal, som nok ikke har været det optimale landbrugsjord, men så har vi kunne få noget. Få noget rigtig fint natur ud af det i stedet for, og jeg det synes jeg det er det er blevet et spændende projekt. Det her havde Hanne kommet til mig og sagt, det er hele min

dyrkningsflade, vi skal kigge på i stedet for, så havde Vores diskussion jo været nok lidt anderledes.

Birgit Stenbak Hansen

Anders, når vi står her. Så uden at være ornitolog, så kan jeg høre, at der er et hav af forskellige fugle. Du fortalte også, at Der er et meget rigt dyreliv. Vil du prøve at fortælle om det?

Anders Skovdal

Jamen altså ud udover altså jeg udover landmand, så er jeg jo også naturmand. Jeg er jæger og. Og lever og ånder for at være ude i naturen, så jeg nyder også det at være herude, og Vi har. Vi har meget råvildtkrondyr, dåvildt, og så er det bare et spændende landskab at være ude i her om vinteren. Der har vi børnene med ude at kælke herude, altså det er sådan altså det er Det er et sted vi godt kan lide at komme.

Charlotte Ostertag

Du fortalte det jo lige før, Hanne, at projektet startede i 2015, og så gik det ligesom død og blev sat på pause. Så kom den grønne trepart til undervejs her i de senere år. Hvilken betydning har det haft for at projektet kunne komme i mål?

Hanne Fogh Vinther

Altså det har haft flere betydninger. Jeg har kunnet mærke på nogle af lodsejerne, at der ligesom havde været Sådan en kollektiv forståelse af nå, men vi bliver jo nok nødt til at gøre noget, og der er jo også altså. Altså mange af dem der bor i tilknytning til Vejle, og det gør alle lodsejerne jo her ikke altså de. De har også mange af dem en eller anden historie med Vejle Fjord og kan altså have haft noget fokus på jamen fjorden har ikke haft det særlig godt, og der har jo været den her berømte optagelse med 70 timers video af fjorden med en skrubbe på Det har også været noget folk har bidt mærke i. Så så på den måde, så så er det jo noget der har haft folks fokus. Men grøn. Part eller i hvert fald også tiden op til har bidraget med nogle muligheder, som der ikke har været tilgængelige i noget tid, og Det har været blandt andet værditabsordningen, hvor Det er, man kan gå ind og give lodsejerne, den forskel prisforskel, der er fra på jorden før et projekt og efter et projekt. Og Det er noget andet end engangskompensation, som har været ellers hvor det var nogle faste takster, og der var taksten på 82.500 herude på omdriftsjord, og det er simpelthen ikke attraktivt på jord, der måske koster 225.000 og som måske er 40 50.000 værd efter et projekt, når man sådan ligesom prissætter jord fordi. I Danmark prissætter man jord ude på landet efter hvad det har af landbrugsværdi ikke naturværdi. Det skal man måske også lave om på sigt, hvis man gerne vil have mere natur for at gøre det attraktivt for folk at lægge om til natur. Og så har der været en åbning for at lave strategiske opkøb. Og det har været noget, som landbrugsstyrelsen har haft mulighed for. Og det det har virkelig været gavnligt i det her projekt, fordi vi havde en

landmand længere nede i projektet, som skulle afgive noget jord, han på nuværende tidspunkt dyrkede, og hvor han sagde, jamen, hvis jeg skal af med det, det ligger lige ved siden af min gård. Så skal jeg altså have noget andet der ligger tæt på, og det skal også være god jord. Og det gjorde såmænd, at vi kunne få det til at gå op, fordi ellers så, så ville han ikke have haft lyst til at være med, så det har det. Er de to strategiske opkøbere. Og hvad hedder det kvaliteter ordning?

Charlotte Ostertag

Ja altså og man kan sige Jeg har fået nogle redskaber vi ikke havde før, og de redskaber Anders, de har jo også været afgørende for at du også har smidt til bolle. Kan du ikke lige fortælle hvor vigtigt det er?

Anders Skovdal

Altså uden at gå ind i den grønne trepartsøkonomi. Ja så tror jeg bare på hvis man skal have Sådan en kabale her til at gå op, så skal der være nogle spillemandspenge et eller andet sted. Jeg var selv med, da projektet startede i sin tid og da projektet ligesom blev præsenteret, jamen så var det sådan lidt en nulsomhedsspil og hvis man ligesom skal have brikkerne til at flytte sig, så skal der være nogen et eller andet sted der kommer med noget der kan få kabalens til at gå op, og det er ikke sikkert det går et nul økonomisk i sidste ende men det skal der nogle gange bare til tror jeg på for at få det til at gå op. Og det var ligesom om at Der er den grønne trepart, komme i spil jamen så kom der nogle nye muligheder som gjorde at så begyndte tingene ligesom at rykke sig i en positiv retning.

Birgit Stenbak Hansen

Anders, er der noget nu vi venter på en regering, det gør vi i hvert fald her den 21. Maj, hvor vi står herude på din fantastiske jorde. Du ville sende et signal om den grønne trepart skal kunne eller ikke kan?

Anders Skovdal

Jamen helt overordnet set som landmand, hvad man hvad end man beslutter sig for, så vil jeg nok prøve at tilpasse min forretning efter det. Jeg har bare behov for at man lægger nogle langsigtede mål og sætter nogle hegnspæle op for at sige det er det her i har at producere indenfor, og det her, det er rammerne, og det er de vilkår, i har at arbejde med det her med at der kommer nye retninger hver anden, tredje år. Det er ikke, det er ikke nemt at investere efter. Det er ikke nemt at drive en forretning efter. Det er ikke nemt at lave langsigtet strategiske mål for så hvis vi kan få nogle få nogle mål og sige Det er det her i skal gå efter og det her den her spilleplade i har at spille på jamen så har vi noget at forholde os til. Så det er nok det er mit ønske.

Charlotte Ostertag

Og Hanne, set fra kommunalsynspunkt, hvilke barrierer ser du så? Grøn trepart har hjulpet med en del redskaber, men er der stadigvæk barrierer som gør, at det det godt kunne gå hurtigere, hvis man kunne ønske sig det?

Hanne Fogh Vinther

Altså lige nu er der jo den helt åbenlyse barriere, at vi ikke har nogen regering, og vi mangler en ny tilskudsordning, vi kan søge projekterne i, så der står vi ret meget i startboksen lige nu og er ret utålmodige, men ellers så er det jo, at der er nogle flaskehalse. Vi oplever at jordfordelene fra skarv altså som netop kan lave det strategiske opkøb, Der er begrænsninger på hvad de må købe, også selvom vi sidder nogle gange med nogle ejendomme, hvor vi siger, hvis vi kan købe den her, så kan vi faktisk løse jordfordelingen til tre vådområde projekter. Jamen i har ikke fået nogen forundersøgelse endnu, så det tør vi ikke heller. Det må vi ikke eller et eller andet, så det er faktisk en ret stor barriere. Kan vi mærke at de skal selvfølgelig også have deres mandater på plads? Så så der er der er noget der hvor man måske skulle sige jamen hvis de gerne vil have det skal gå med den hastighed det skal gå med, så skal de være mere tilbøjelige til at sige, jamen så lader vi de der mulige køb flyde sådan, så det er vi kan få noget tempo på. Og så er der selvfølgelig også run på alle rådgiverne. Fordi vi bruger rådgivere til at lave de tekniske del af forundersøgelsen. Det gør alle kommuner, så derfor har de også virkelig run på lige i øjeblikket, så det kan vi godt se det bliver også en flaskehals. Det som vi forsøger på i Vejle Kommune. Det er, og det kan jeg selvfølgelig sagtens stå og sige, når det har taget 10 år at lave Højen vådområdet. Men vi prøver virkelig på at lave forundersøgelserne. Det kan tage to år cirka og så hvis folk vil være med og det teknisk kan lade sig gøre, jamen så kører vi realisering lige derefter, fordi så lader man ikke folk penge i sådan en limbo i lang tid, så de ikke ved, bliver det til noget, kommer de der indenfor kommunen, eller hvad skete der egentlig lige? Og folk snakker med hinanden og Sådan noget der så, så det er simpelthen. Det gælder bare om at sige, amen hvis i vil være med, så kører vi, fordi der er mange der faktisk allerede under forundersøgelsen kigger på sig og siger, hvornår kommer i så hvornår graver i ja, men det gør vi så måske først om to år eller Sådan noget, og så tænker de bare hvad laver de så i mellemtiden ikke? Så der kan være mange ting der skal gå op og det også hvis der er en lodsejer som har brug for jordfordeling, så skal vi jo finde det jord først, og det kan være en udfordring i områder, hvor der ikke er særlig meget jord til salg, eller hvor jorden er dyr.

Birgit Stenbak Hansen

Nu står vi her og Anders er landmand og lodsejer, og Hanne, du arbejder i Vejle Kommune, som jo er ambitiøs på det her område. Treparten eller treparterne i det her område. Hvad mærker I til dem?

Hanne Fogh Vinther

Jamen altså jeg mærker det jo helt konkret, fordi jeg sidder med noget faglig ledelse på grøn trepart at der er jamen der er jo møder i den kommunale trepart og der er også møder i den lokale trepart for Lillebælt, så jeg sidder jo ind imellem til møde med repræsentanter både fra landbruget og repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening og så kommunale folk. Naturstyrelsen er også med ind over, der er rigtig meget koordinering, og der er rigtig meget kommunikation, og det håber jeg også at man mærker faktisk hos de lokale landmænd, at vi virkelig forsøger på at kommunikere. Og holde det sådan meget gennemsigtigt, hvad det er der foregår, så der ikke er nogen, der føler, at de enten bliver kørt over eller glemt i nogle sammenhænge. Vi har i kommunen indtil flere medarbejdere, som arbejder rigtig meget med grønt samarbejde, og som faktisk tager alle de her lodsejerhenvendelser, der kommer, fordi det omfatter jo også nogle gange en snip af, er en helt almindelig borgers jord, og hvad gør man så? Og hvad betyder det for mig? Og Jeg er så bundet op på det her projekt nu, eller hvad kommer der til at ske? Så vi bruger ret meget tid på grøn trepart og på at informere om hvad er det, der skal ske? Og hvorfor gør vi det her?

Birgit Stenbak Hansen

Anders, er da et før treparten og et efter.

Anders Skovdal

Jamen altså, det synes jeg fordi jeg synes det det er jo det er jo sådan set en spændende tid det her, fordi det der bliver tegnet nogle streger på nogle kort nu her som kommer til at være vedblivende II tiden efter også. Og det synes jeg da er er spændende at være en del af. Jeg synes sådan set at de arealer vi har her er. Havde ikke den landbrugsmæssige storværdi, men havde en stor naturmæssig værdi og den naturmæssige værdi synes jeg bare er blevet endnu bedre nu. Det her. Det renser ned til højre nu. Jeg har selv arealer i vejle ådal også, og der kan jeg da godt se. Jamen nu er der kommet. Som han også siger de der strategiske muligheder, så så nu skal vi ikke kollektivt være allesammen løbe ind i på en gang. Nu kan man som enkelt lodsejer komme i lidt mere ens en dialog med kommunen og sige jamen kan vi lave noget spændende her? Det kan godt være projektet ikke er det store projekt fra dag et, men på sigt så har er der kan der være noget spændende her, og så kan man som enkelt også. Og ligesom komme videre, så Jeg synes den er tilgangen er lidt mere pragmatisk, og Det er en det det det går lidt mere gelinde end det gjorde i for 10 år siden, hvor det hele skulle gå i nul og alle skulle blive enige.

Charlotte Ostertag

Du har lyttet til KL's podcast "På vej mod et grønt Danmark". Tryk på "følg" eller "abonner" der hvor du lytter til podcast, så får du besked, når en ny episode er klar til dig. Tak fordi du lytter med.